

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta - Katedra psychologie
Celetná 20, Praha 1

Posudek vedoucího diplomové práce

Název práce: Kognitivní fungování a kvalita života u osob se substancemi indukovanou psychózou ve srovnání s osobami se schizofrenií

Autorka: Bc. Veronika Chvostová

Oponent: Mgr. Aneta Dorazilová, Ph.D.

Psychologické pracoviště: Denní psychoterapeutické sanatorium Ondřejov

PŘÍNOSNOST předkládané práce je velká a nesporná, protože poskytuje nové výsledky, konkrétně data z kognitivní baterie od dosud ne příliš popsané skupiny – pacientů po substancemi navozené psychóze (SIP). Autorka srovnává kognitivní výkon této skupiny a pacientů se schizofrenií se skupinou zdravých osob. Kromě kognitivních funkcí studentka také zjišťovala subjektivně vnímanou kvalitu života u všech uvedených skupin. Autorka se podařilo nasbírat data od relativně velkého množství (N=21) pacientů po SIP. Vzhledem k častému výskytu duálních diagnóz v klinické praxi považuji práci za důležitou, protože přináší nové a dosud nedostatečně zpracované poznatky o této poměrně rozšířené problematice.

CÍLEM práce bylo zjistit, zda se u pacientů po SIP vyskytuje kognitivní narušení a zda existují rozdíly mezi pacienty po SIP, se schizofrenií a jak se liší od zdravých osob. Dále se autorka soustředila na vliv proměnných spojených s užíváním a kvalitu života. Vytyčené cíle se v předkládané práci podařilo naplnit a práce poskytuje zajímavé a nové výsledky. Z těch hlavních například to, že kognitivní výkon osob po SIP je významně lepší než u pacientů se schizofrenií a blíží se výkonu zdravých osob. Dále autorka popsala nejvýznamnější negativní vliv počtu prodělaných psychotických epizod u osob po SIP. Kromě prezentace nových zjištění poskytuje autorka také interpretaci výsledků a návrhy dalšího výzkumu, například rozřazení pacientů dle užívaných látek nebo rozšíření testové baterie i na osobnostní testy a dotazníky.

PO FORMÁLNÍ STRÁNCE je práce kvalitní, nemám zásadní výhrady. Naopak oceňuji uvedení řady zajímavých grafů a obrázků (např. str. 30, 51, 92...) s popisy přeloženými do češtiny. To považuji za velký přínos, například i pro další využití v českých publikacích. Autorka také v sekci příloh uvádí plné znění použitých metod, včetně demografického dotazníku, což je rovněž užitečné a přínosné.

V TEORETICKÉ ČÁSTI, která má 61 stran, se autorka podrobně věnuje definici psychóz, psychotických stavů, schizofrenie a toxické psychózy. Vychází přitom z nejnovějších poznatků a uvádí zahraniční i české relevantní zdroje. Podrobně se rozepisuje i o jednotlivých symptomech psychóz, i o různých etiologických modelech. Srozumitelně popisuje vývoj onemocnění včetně prodromální fáze. Následně navazuje duálními diagnózami a substancemi indukovanou psychózou. Detailně popisuje kognitivní deficit u jednotlivých typů psychóz s tím, že uvádí také konkrétní metody a postupy k měření kognitivních funkcí. Popisuje typické rozdělení kognice na jednotlivé domény. Teoretická část je celkově zpracována velmi kvalitně, v dostatečné šíři i hloubce.

V EMPIRICKÉ ČÁSTI a výsledcích popisuje autorka výzkumný design, použité metody, analýzu dat a výsledky studie. Jak jsem již zmiňovala, byla nasbírána data od poměrně velkého počtu pacientů s PAL, což je hlavním přínosem práce. Použity byly následující metody: demografický dotazník vytvořený speciálně pro potřeby této studie, baterie MATRICS k měření kognitivních funkcí a Dotazník Kvality prožívání radosti a spokojenosti ze života. Oceňuji zejména užití baterie MATRICS, která je užívána celosvětově a představuje obecně uznávaný nástroj pro měření kognice. Díky tomu jsou výsledky předložené studie srovnatelné i s výsledky studií z celého světa. Autorka také důkladně vybírala pacienty do jednotlivých skupin na základě demografických údajů a nevynechala ani důležité informace například o ADHD apod., které mohou kognici ovlivnit. Ze stanovených 5 hypotéz byly nakonec podpořeny 2 a jedna částečně. Domnívám se, že jde o výzkum byl navržen metodologicky správně a kvalitně, a hypotézy byly dostatečně a realisticky stanoveny.

DISKUSNÍ ČÁST je obsáhlá a autorka v ní komentuje všechny předkládané výsledky. Uvádí je do kontextu předchozích publikovaných studií a obecných poznatků. V této sekci jsou uvedeny rovněž limity práce a budoucí směřování výzkumu.

CELKOVĚ

Předloženou práci **HODNOTÍM VÝBORNĚ** a **DOPORUČUJI K OBHAJOBĚ**.

V Praze 30.8.2023 Mgr. Aneta Dorazilová, Ph.D.